

POSUDEK K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Americká zahraniční politika na Blízkém východě od Jom Kipurů ke Camp Davidu

Autor práce: Petr Prouza

Vedoucí práce: PhDr. Jan Bečka

Termín obhajoby: LS 2009/2010

Charakteristika práce:

Autor si ke své bakalářské práci zvolil poměrně vděčné téma egyptsko-izraelských resp. arabsko-izraelských vztahů v letech 1973-1979 a mírový proces probíhající mezi danými dvěma státy. Celá problematika je v práci Petra Prouzy pojímána z pohledu americké zahraniční politiky. Jedná se o problematiku, jež se dá z pohledu mezinárodních vztahů a mezinárodní diplomacie časem i místem považovat za jednu z nejzajímavějších a nejpoučnějších. Tomu, že se jedná o bedlivě sledovanou mezinárodní otázku odpovídá i to, že již toto téma bylo v odborné literatuře do velké míry zpracováno. Není proto překvapující, že jako hlavní zdroj v bádání slouží Petru Prouzovi sekundární literaturu jiných autorů, která je však vhodně doplňována primárními prameny (zejména v podobě Kissingerových pamětí; celkově jsou zdroje práce kvalitně rozebrány v hodnotném rozboru literatury na str. 11-13). Autor sám svoji práci označuje za „historickou studii“, potažmo za „případovou studii americké kyvadlové diplomacie na Blízkém východě“.

Struktura práce se skládá ze čtyř (včetně úvodu pěti) kapitol, které se postupně věnují obecné problematice Blízkého východu a americkému zapojení do ní, Jomkipurské válce, americké kyvadlové diplomacii následující po skončení této války a na závěr okolnostem mírové konference v Camp Davidu, během níž došlo k uzavření historické mírové dohody mezi Izraelem a Egyptem. Tato struktura celkově působí koherentně, přehledně a především logicky. Stejně tak je třeba považovat za legitimní a vhodně zvolenou hypotézu, jejímž deklarovaným cílem je potvrdit, či vyvrátit, že „k úspěšnému podepsání mírových dohod v Camp Davidu došlo především díky roli, kterou sehrála v celém procesu Carterova administrativa, a zvláště pak prezident Carter samotný“. Správnost volby dané hypotézy potvrzuje i fakt, že je v závěru práce označena za platnou.

Práce celkově působí velmi vyzrálým dojmem a z věcného hlediska není mnoho, co jí lze vytknout. Proto bych při jejím hodnocení poznamenal jen několik faktických a stylistických drobností:

- občasným jevem, k němuž se autor v textu uchyluje, je popis v ich-formě; tato forma nemusí být negativním jevem v osobněji laděném úvodu či závěru práce, jádru práce by se však měla vyhnout
- neznám jediný zdroj, který by za součást Blízkého východu považoval subsaharskou Afriku (tvrzení ze str. 10); autor měl zřejmě na mysli Afriku severní známou též jako Magheb, subsaharská Afrika je již Afrikou „černou“, nikoliv blízkovýchodní
- s jistotou autora bych si netroufal tvrdit že negativem posíleného vztahu (až na úroveň „special relationship“) Izraele s USA byla izraelská závislost na amerických vojenských dodávkách (str. 14) – taková závislost nebyla o nic větší než byla závislost Izraele na Francii (a případně Británii) v dvou dekadách po vzniku státu Izrael, a v podobě USA se jednalo alespoň o spojence schopného dodat nejkvalitnější

vojenskou techniku; navíc zřejmě jedinou další možností připadající v úvahu by bývala závislost na vojenském materiálu z východního bloku, což by se sebou zřetelně neslo ještě výraznější negativa

- za lobby podporující Izrael v USA není možné považovat pouze AIPAC, jak to vyznívá z autorova podání (str. 14); AIPAC představuje pouze nejmocnější lobbystickou skupinou, ale celkově se židovská lobby skládá minimálně z půluctu skupin čítajících např. American Jewish Congress či Conference of Presidents of Major American Jewish Organizations
- to, že se během arabsko-izraelské války stal Blízký východ středobodem zájmu americké zahr. politiky (str. 18) není zase až tak překvapujícím bodem a jednoznačně to nedokazuje význam tohoto regionu, jak totiž dokazuje např. zemětřesení na Haiti z počátku tohoto roku, v okamžiku významné krize se do centra amerického zájmu mohou dostat i mnohem méně významná teritoria
- to, že by se v prezidentských volbách v roce 1976 proti G. Fordovi obrátila židovská menšina v USA právě na základě jeho „blízkovýchodní politiky“ (str. 35) je minimálně sporné; autor práce jistě tuší, že židovský elektorát v USA tradičně volí Demokraty a v některých předešlých i následujících volbách dostali republikánští kandidáti na prezidenta ještě menší počet jejich hlasů, a to zjevně zcela nezávisle na jejich vstřícnosti vůči státu Izrael (viz např. <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/US-Israel/jewvote.html>)
- anglický termín settlements nelze v kontextu blízkovýchodního konfliktu překládat do češtiny jako sídliště (str. 41), odpovídajícím českým termínem jsou osady
- věta „jeho argument... měl vývoj na Blízkém východě malý vliv oproti mnohem závažnějším problémům jako Irán...“ (str. 42) si protirečí, Irán totiž, jak konstatuje sám autor na str. 10, nepochybnou součástí Blízkého východu je také

Hodnocení práce:

Přes uvedené (minimální) výtky autor jednoznačně prokázal schopnost zvolit si k výzkumu relevantní téma, vhodně nadefinovat jeho parametry a následně při jeho zpracování operovat s adekvátními prameny. Výsledkem je velmi kvalitní dílo, které přesahuje rámec očekávaný na úrovni bakalářské práce. Doporučuji proto práci hodnotit výborně a zároveň za ni autorovi udělit pochvalu děkana.

.....

PhDr. Ramzi Abu-Eid

v Praze 10. června 2010